

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До друку і в світ дозволяю

Проректор

Гладкий І.П.

Методичні вказівки
до практичних занять
з дисципліни "Бухгалтерський облік"
для студентів спеціальностей 6.030504, 6.030503

Усі цитати, цифровий,
фактичний матеріал та
бібліографічні відомості
перевірені, написання
одиниць відповідає
стандартам

Затверджено методичною
радою університету,
протокол №
від

Укладачі:

В.В. Маліков
О.В. Кульпіна

Відповідальний за випуск:

В.В. Маліков

Харків ХНАДУ 2018

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Методичні вказівки
до практичних занять
з дисципліни "Бухгалтерський облік"
для студентів спеціальностей 6.030504, 6.030503

Затверджено методичною
радою університету,
протокол №
від

Харків ХНАДУ 2018

Укладачі: проф. Маліков В.В.
асист. Кульпіна О.В.

Кафедра обліку і аудиту

ВСТУП

Бухгалтерському обліку сьогодні відведена одна з провідних ролей, оскільки він став обов'язковою передумовою успішної діяльності підприємства в ринкових умовах. Бухгалтерський облік являє собою основу інформаційного забезпечення управління підприємствами.

Навчальна дисципліна "Бухгалтерський облік" належить до нормативних дисциплін циклу загальноєкономічної підготовки і є базовим підґрунтям для майбутніх спеціалістів з економіки підприємства та міжнародної економіки.

Вивчення дисципліни здійснюється згідно з робочою програмою. Студент повинен оволодіти базовими знаннями з теорії і практики бухгалтерського обліку.

Методичні вказівки з дисципліни "Бухгалтерський облік" призначені для студентів, що навчаються зі спеціальностей 6.030504 "Міжнародна економіка" та 6.030503 "Економіка підприємства".

Метою практичних завдань є закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок з дисципліни "Бухгалтерський облік". При вивченні дисципліни розглядаються методологічні принципи побудови обліку на підприємстві використання облікової інформації для складання звітності, аналізу діяльності підприємства з урахуванням діючого законодавства України та державних стандартів.

Методичний посібник складається з дванадцяти практичних занять, кожне з яких містить декілька завдань, що виконуються студентами індивідуально за запропонованою методикою. Практичне заняття розраховано на одну - дві години аудиторних занять.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ПОНЯТТЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ. ВИДИ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Мета заняття – засвоїти поняття та категорії бухгалтерського обліку, навчитися розрізняти бухгалтерську інформацію.

Завдання 1

Проаналізувати визначення категорії "бухгалтерський облік", запропоновані різними авторами, прокоментувати переваги та особливості кожного визначення, сформулювати найбільш повне, на Вашу думку, визначення бухгалтерського обліку.

Таблиця 1.1 - Визначення бухгалтерського обліку

Джерело	Визначення
1	2
Астахов В.П. Теория бухгалтерского учета. - М.: "Экспертное бюро - М", 1997. -351 с.	Бухгалтерський облік представляє собою систему безперервного та взаємопов'язаного спостереження і контролю за господарською діяльністю підприємства з метою розрахунку і оцінки показників та надання їх відповідним користувачам для обґрунтування і прийняття управлінських рішень (с. 9)
Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік: роздуми вченого. Житомир: ПП "Рута". 2001. - 100с.	Бухгалтерський облік представляє собою самостійну галузь наукових знань, яка так як і інші економічні науки, розвиває та конкретизує загальні економічні закони політичної економії. Зміст предмету науки бухгалтерського обліку в системі управління може бути розкритий через його функції, до яких можна віднести формування інформаційного потоку про кругообіг засобів та госпрозрахункових відносин як між підприємствами та організаціями, так і в середині них; виявлення результатів господарської діяльності; регламентацію господарських операцій, що відображаються; контроль за станом майна та його джерел... Наука про бухгалтерський облік вивчає стійкі, конкретні прояви діючих економічних законів, що повторюються, в умовах різних форм господарювання;

Продовження таблиці 1.1

1	2
	розробляє на цій основі шляхи, методи і способи забезпечення кількісного відображення стану і руху засобів та зобов'язань підприємства, результатів його діяльності, збереження власності, регламентації правових норм щодо здійснення обліку, контролю та режиму економії (с.21-22)
Сопко В. В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2000.	Бухгалтерський облік — це облік усіх носіїв права власності на об'єкти вартості, які є елементами ринку. Облік суцільний та безперервний має два аспекти: вартості - "що обмінюють", а також власності - "хто обмінює", тобто хто втрачатиме право власності на об'єкт обміну та набуватиме права власності на об'єкт, що його обмінюють (с. 14)
Тяжких Д.С. Основы бухгалтерского учета: Учеб. Пособие. - СПб.: Изво Михайлова В.А., 1999. -205с.	Бухгалтерський облік можна охарактеризувати як систему збору, реєстрації та узагальнення інформації в грошовому виразі про майно, зобов'язання підприємств та їх рух шляхом безперервного, суцільного і документального обліку всіх господарських операцій (с. 7)
Щадилова С.Н. Основы бухгалтерского учета: Учеб. Пособие. 2-е изд., перераб. -М.: Издательство "Дело и Сервис". 1998. - 560с.	Бухгалтерський облік - детальний економічний облік всіх подій та операцій на підприємстві, що здійснюється безперервно та за визначеною державними органами методикою, що використовує різні вимірники та різні форми документів (с. 11)
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» // ВВР України від 08.10.99 № 40 ст. 365	Бухгалтерський облік - це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень (ст. 1)

Завдання 2

Які з користувачів бухгалтерської інформації відносяться до внутрішніх та зовнішніх? Для кожного виду інформації визначити конкретних користувачів.

1. Платоспроможність підприємства.
2. Надійність у поставках матеріалів.
3. Прибуток підприємства.
4. Середня заробітна плата.
5. Розмір кредитів.
6. Умови праці.
7. Здатність підприємства сплачувати відсотки за кредит.
8. Обсяги виробництва.
9. Перспективи розвитку підприємства.
10. Частина прибутку, що використовується для розвитку підприємства.
11. Удосконалення виробничого процесу.
12. Кількість та кваліфікація керівників підприємства.
13. Здатність підприємства реагувати на зміни в економіці.
14. Розмір дивідендів.
15. Строк погашення кредиторської заборгованості.
16. Окупність вкладених коштів.
17. Обсяги реалізованої та нереалізованої продукції.
18. Рівень безробіття в Харківській області.
19. Величина кредиторської заборгованості підприємства.
20. Ліквідність активів підприємства.

Завдання 3

Використовуючи рис. 1 назвати основних користувачів бухгалтерської інформації. Які доповнення Ви могли б в нести до запропонованої схеми?

Необхідно розбити зовнішніх користувачів на групи: 1) користувачі з прямим фінансовим інтересом; 2) користувачі з непрямим інтересом і 3) користувачі без фінансового інтересу.

Інвестори	Державні органи		Банки	Біржі	Акціонери (сторонні)	Статистичні і органи	Кредитори	
	податкові	фінансові						
Зовнішні користувачі								
Внутрішні користувачі								
Адміністрація	Загальні збори акціонерів	Спостережна рада	Ревізійна комісія	Власники	Співвласники	Менеджери	Керівництво і спеціалісти підрозділів	Члени колективу підприємства

Рисунок 1.1 - Основні користувачі бухгалтерської інформації

Завдання 4

Оцініть наступну ситуацію та висловіть власну думку з приводу обізнаності керівника підприємства з ведення бухгалтерського обліку. Спробуйте уявити себе на місці бухгалтера і визначитися з його діями в даній ситуації.

Дані для виконання:

Керівник підприємства звернувся до бухгалтера з приводу надання такої інформації:

- 1) чи укладено нові договори купівлі-продажу;
- 2) ступінь підготовки бізнес-плану для отримання кредиту;
- 3) кількість нереалізованої продукції;
- 4) сегмент ринку, охоплений продукцією даного підприємства;
- 5) заборгованість перед працівниками по заробітній платі;
- 6) результати перевірки підприємства податковою інспекцією за поточний рік.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

КЛАСИФІКАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ЗА СКЛАДОМ ТА РОЗМІЩЕННЯМ

Мета заняття – засвоїти порядок групування активів.

Завдання 1

За наведеними умовними даними (табл. 2.2) згрупуйте господарські активи (засоби) підприємства за їх складом та розміщенням в таблиці нижче наведеної форми (табл. 4.1), яку необхідно накреслити в робочому зошиті.

Таблиця 2.1 - Класифікація господарських активів за їх складом і розміщенням

Групи та підгрупи господарських активів	Сума, грн.
I Господарські активи у сфері виробництва	
1.1 Необоротні активи	
Разом	
1.2 Оборотні активи	
Разом	
Усього господарських активів у сфері виробництва	
II Активи у сфері обігу	
2.1 Предмети обігу	
Разом	
2.2 Грошові кошти	
Разом	
2.3 Активи в розрахунках	
Разом	
2.4 Активи, що обслуговують сферу обігу	
Разом	
Усього активів у сфері обігу	
III Активи невиробничої сфери	
3.1 Будівлі житлові і культурно-побутового призначення	
Разом	
3.2 Інші активи невиробничої сфери	
Разом	
Всього активів невиробничої сфери:	

Таблиця 2.2 - Показники наявності господарських активів (засобів) в підприємстві “Приміське” за станом на _____ 20__ р.

№ п/п	Види господарських активів (засобів)	Значення по варіантам, грн.									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Гроші на поточному рахунку в банку	42000	43000	44000	45000	46000	47000	48000	49000	50000	60000
2	Багаторічні насадження	325000	325100	325200	325300	325400	325500	325600	325700	325800	325900
3	Нафтопродукти	8050	8060	8070	8080	8090	8100	8110	8111	8112	8113
4	Гроші в касі	1900	2000	2100	2200	2300	2400	2500	2600	2700	2800
5	Незавершене виробництво	462100	462150	462200	462250	462300	462350	462400	462450	462500	462550
6	Дебіторська заборгованість підзвітних осіб	12100	12200	12300	12400	12500	12600	12700	12800	12900	13000
7	Адміністративна будівля	126000	127000	128000	129000	130000	131000	132000	133000	134000	135000
8	Комп'ютери	42250	42300	42350	42400	42450	42500	42550	42600	42650	42700
9	Молодняк тварин і тварини на відгодівлі	21400	21500	21600	21700	21800	21900	22000	22100	22200	22300
10	Автомобілі	323000	324000	325000	326000	327000	328000	329000	330000	331000	332000
11	Внески в державний бюджет	14300	14400	14500	14600	14700	14800	14900	15000	15100	15200
12	Малоцінні і швидкозношувані предмети	9600	9500	9400	9300	9200	9100	9000	8900	8800	8700
13	Гроші на інших рахунках банку	14625	14600	14575	14550	14525	14500	14475	14450	14425	14400
14	Будівельні матеріали	415000	414000	413000	412000	411000	410000	409000	408000	407000	406000
15	Заборгованість заготівельних організацій	9510	9500	9490	9480	9470	9460	9450	9440	9430	9420
16	Столи письмові	660	670	680	690	700	710	720	730	740	750
17	Запасні частини	65000	64000	63000	62000	61000	60000	59000	58000	57000	56000

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
18	Вугілля	39000	38000	37000	36000	35000	34000	33000	32000	31000	30000
19	Автогрейдери	540000	539900	539800	539700	539600	539500	539400	539300	539200	539100
20	Інвентарна тара	92000	91900	91800	91700	91600	91500	91400	91300	91200	91100
21	Дрова	800	850	900	950	1000	1050	1100	1150	1200	1250
22	Тара і тарні матеріали	570	580	590	600	610	620	630	640	650	660
27	Дебіторська заборгованість	1660	1670	1680	1690	1700	1710	1720	1730	1740	1750
28	Гараж	12300	12200	12100	12000	11900	11800	11700	11600	11500	11400
29	Сировина	125100	125100	125200	125300	125400	125500	125600	125700	125800	125900
30	Робочий одяг	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179
31	Принтери	215000	215100	215200	215300	215400	215500	215600	215700	215800	215900
32	Будівля дитячого садка	40240	40230	40220	40210	40200	39990	39980	39970	39960	39950
33	Спортивний інвентар	690	700	710	720	730	740	750	760	770	780
34	Легкові автомобілі гол. інженера	29800	29900	30000	30100	30200	30300	30400	30500	30600	30700
35	Інструменти	700	705	710	715	720	725	730	735	740	745
36	Робочі коні	4410	4420	4430	4440	4450	4460	4470	4480	4490	4500
37	Напівфабрикати	9600	9550	9500	9450	9400	9350	9300	9250	9200	9150
38	Житлові будівлі	432000	431000	430000	429000	428000	427000	426000	425000	424000	423000
39	Медикаменти та інші матеріали	260	270	280	290	300	310	320	330	340	350
40	Музичні інструменти	4800	4700	4600	4500	4400	4300	4200	4100	4000	3900
41	Торгівельний кіоск	5000	5100	5200	5300	5400	5500	5600	5700	5800	5900
42	Бібліографічні фонди	31000	32000	33000	34000	35000	36000	37000	38000	39000	40000

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС

Мета заняття - вивчити склад балансу та засвоїти економічний зміст статей балансу

Завдання 1

На підставі наведених вихідних даних (табл. 3.2) визначте господарські активи та джерела їх формування. Виконання завдання потребує того, щоб наведені господарські активи (засоби) та джерела їх утворення були відображені в табл. 3.1., яку треба накреслити в робочому зошиті.

Таблиця 3.1 - Схема (макет) балансу для виконання завдання 1.
Баланс підприємства "Світанок" за станом на 01.01.20__ р.

АКТИВ

ПАСИВ

№ п/п	Склад і розміщення господарських активів (засобів)	Сума, грн.	№ п/п	Джерела утворення господарських активів (засобів)	Сума, грн.
Баланс			Баланс		

Завдання 2

На підставі наведених вихідних даних (табл. 3.3) визначте господарські активи та джерела їх формування. Виконання завдання необхідно оформити аналогічно завданню 1.

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
14	Бульдозер	35300	34400	34400	34400	34400	34400	34400	34500	34500	34500
15	Автогума	1360	1460	1460	1460	1460	1460	1460	1460	1460	1460
16	Насіння озимої пшениці	25200	24300	24300	24300	24300	24300	24300	24300	24300	24300
17	Комбайни	82950	82850	82850	82850	82850	82850	82850	82950	82950	82950
18	Заборгованість підприємства за електроенергією	121800	122800	122900	122900	123000	123100	123100	123200	123300	123300
19	Комп'ютери	43600	43700	43800	43800	43800	43800	43800	43800	43800	43900
20	Грошові кошти на поточному рахунку	5030	5040	5040	5040	5040	5140	5140	5150	5150	5260
21	Споруди	107900	106800	106800	106800	106800	106800	106800	106800	106800	106800
22	Довгострокові кредити банків	350000	351000	351100	351100	351100	351100	351250	351350	351370	351400
23	Трактори гусеничні	195200	194300	194300	194300	194300	194300	194300	194300	195300	195400
24	Запасні частини	3100	3110	3110	3110	3110	3110	3110	3110	3120	3120
25	Тварини на вирощуванні та відгодівлі	85200	85300	85300	85300	85300	85300	85300	85300	85300	85300
26	Корови	684100	694200	694200	694200	694200	694200	694200	694200	694300	694300
27	Заборгованість органам соціального страхування	15800	16900	16800	16800	16800	16900	16900	16900	16900	16900

Таблиця 3.3 – Вихідні дані

Господарські засоби підприємства та джерела їх формування	Значення по варіантам, грн.									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Земельні ділянки	500	510	520	530	530	530	540	5400	500	550
2. Тварини	30	40	40	60	70	80	90	95	95	100
3. Статутний капітал	20000	20000	21000	21000	22000	22000	22100	23105	22000	20000
4. Знос основних засобів	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
5. Авторські права на об'єкт інтелектуальної власності	100	110	110	120	130	140	150	155	155	155
6. Довгострокові векселя отримані	2000	2000	2000	2100	2200	2200	2300	1350	1250	1200
7. Напівфабрикати	6000	6000	6090	6090	7000	7100	7200	7280	7920	1930
8. Виробничі запаси - сировина	10000	10000	11000	11000	11100	11100	11200	11200	11300	11350
9. Каса в національній валюті	1370	1380	1380	1380	1480	1495	1500	1580	1580	1870
10. Товари на складі	6025	6025	6025	6025	6025	6025	6025	6025	6025	6025
11. Витрати майбутніх періодів	900	960	960	960	960	990	990	995	1000	1050
12. Поточний рахунок у банку	1100	1100	1100	1100	1100	1000	1000	990	980	970
13. Заборгованість покупців	3000	3000	3000	3100	3100	3150	3300	3300	3200	3700
14. Резервний капітал	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250
15. Короткострокові векселя отримані	150	150	150	250	250	300	400	400	400	600
16. Непокриті збитки	6000	6000	6000	6000	6000	5900	5800	5800	5800	5900
17. Довгострокові позики	17000	17000	17000	17000	17000	16000	16500	16500	15000	14000
18. Довгострокові векселя видані	400	400	400	400	400	500	600	650	650	500
19. Кредит банку на 6 місяців	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	4000	4000	4000
20. Заборгованість по сплаті податків	2100	2100	2100	2100	2130	2130	2130	2650	2650	2650

Продовження таблиці 3.3

21. Нарахована заробітна плата, не виплачена	1900	1900	2000	2000	2000	2000	2000	2000	3000	3000	3000
22. Доходи майбутніх періодів	700	700	700	700	700	630	630	630	630	630	500
23. Забезпечення наступних витрат і платежів	3900	3900	3900	4000	4200	4200	4200	4200	4200	4200	3700
24. Розрахунки з вітчизняними постачальниками	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	9000	9000	9000
25. Основні засоби	28825	28825	28825	28825	28825	28825	28825	28825	28825	29500	30525
26. Розрахунки зі страхування	8225	8325	8325	8565	8565	9600	9385	9385	9385	8300	8300

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЇХ БУДОВА, ТИПИ

Мета заняття - засвоїти схему записів активних та пасивних рахунків, визначити тип зміни в бухгалтерському балансі.

Завдання 1

На підставі наведених нижче умовних даних про наявність господарських активів (засобів) і джерел їх утворення в підприємстві "Зоря" за станом на 01_____20__ р. (див. табл. 4.2), та перелік господарських операцій за місяць (див. табл. 4.3), складіть баланс (див. табл. 4.1) та визначте типи змін в балансі, зумовлених змістом господарських операцій, для чого в робочому зошиті накресліть відповідні схеми (макети) згідно з умовами завдання.

Таблиця 4.1 - Учбовий макет для вивчення особливостей відображення змін в балансі під впливом господарських операцій

№ п/п	Статті балансу	Сума, грн.		
		до відображення господарської операції	зміни під впливом господарської операції	після відображення господарської операції
1.	<u>Актив</u>			
2.				
3.				
4.				
	Баланс			
1.	<u>Пасив</u>			
2.				
3.				
4.				
	Баланс			

Таблиця 4.2 - Наявність господарських активів (засобів) і джерел їх утворення в підприємстві "Зоря" (умовні дані) за станом на 01 _____ 20__ р.

№ п/п	Господарські активи (засоби) і джерела їх утворення	Значення по варіантам, грн.									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Основні засоби	610000	610090	610080	610090	610090	610130	610145	610132	610139	610139
2	Статутний капітал	835000	835000	834990	835000	834995	835035	835055	835042	835050	835068
3	Каса	900	910	930	940	935	975	975	962	970	991
4	Нерозподілений прибуток	220000	220090	220110	220120	220115	220155	220170	220157	220164	220185
5	Поточний. рахунок в банку	27000	27000	26960	26970	26965	27005	27025	27012	27019	27040
6	Кредиторська заборгованість перед постачальниками	21 600	21 610	21 570	21580	21575	21610	21625	21612	21620	21641
7	Виробничі запаси	203000	203000	203030	203040	203035	203030	203045	203032	203032	203050
8	Позики банку	40000	40040	40070	40080	40075	40115	40130	40117	40124	40145
9	Готова продукція	275700	275740	275740	275740	275735	275775	275790	275790	275798	275819

Таблиця 4.3. - Перелік господарських операцій в підприємстві "Зоря" за січень 20__ р.

Зміст господарських операцій	Значення по варіантам, грн.										Тип зміни в балансі
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1. Одержано в касу підприємства з поточного рахунку банку	24100	24200	24250	24260	24215	24237	24235	24233	24250	24251	
2. За рахунок прибутку створено резервний капітал	10000	9910	9950	199000	199024	199000	199014	199024	199023	199013	
3. Зарахована відділенням банку на поточний рахунок господарству короткострокова позичка	30000	30080	30050	30100	30135	30178	30190	30202	30173	30178	
4. Перераховано з поточного рахунку кредиторська заборгованість постачальникам	21600	21580	21600	21660	21645	21634	21639	21656	21665	21667	

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

МЕТОД ПОДВІЙНОГО ЗАПISУ

Мета заняття - вивчити поняття кореспонденції рахунків, набути практичних навичок щодо складання простих та складних бухгалтерських записів (кореспонденцій).

Завдання 1

На підставі нижченаведених умовних даних підприємства "Україна" про залишки господарських активів (засобів) та джерел їх утворення на початок звітної періоду (табл.5.1) та переліку виконаних господарських операцій на звітний період підприємства "Україна" (табл.5.2), які передбачені завданням 1, необхідно:

1. Скласти вступний баланс.
2. Відкрити відповідні бухгалтерські рахунки.
3. Відбити на рахунках бухгалтерського обліку зміни спричинені господарськими операціями.
4. Скласти заключний баланс.

Таблиця 5.1 - Залишки господарських активів (засобів) та джерелі їх утворення підприємства "Україна" за станом на початок звітної періоду

№ п/п	Господарські активи (засоби) та джерела їх утворення	Сума, грн.
1	2	3
1	Основні засоби	1606210
2	Готова продукція	32976
3	Будівельні матеріали	2240
4	Статутний капітал	1182605
5	Знос основних засобів	315203
6	Матеріали	10692
7	Короткострокові позики банку	12745
8	Нафтопродукти	5730
9	Рахунки з оплати праці	178808
10	Запасні частини	15381

Продовження таблиці 5.1

1	2	3
11	Тварини на відгодівлі та вирощуванні	89408
12	Розрахунки з кредиторами	5604
13	Резервний капітал	36500
14	Нематеріальні активи	28527
15	Незавершене виробництво	52111
16'	Каса	213
17	Нерозподілений прибуток	220100
18	Поточний рахунок банку	105502
19	Розрахунки з дебіторами	2480
20	Розрахунки з підзвітними особами	95

Таблиця 5.2 - Перелік та зміст господарських операцій підприємства "Україна" за звітний період

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн.
1	2	3
1	Від постачальника одержані різні матеріали, розрахунки не проведені	2300
2	Одержані з поточного рахунку банку і оприбутковані в касу підприємства кошти для виплати заробітної плати	76500
3	Видана з каси підприємства заробітна плата робітникам та службовцям	76000
4	Перерахована з розрахункового рахунку банку кредиторська заборгованість різним установам	5000
5	Використані будівельні матеріали на ремонт майстерні	2240
6	Оприбуткована продукція	1200
7	Перераховані на розрахунковий рахунок підприємства кошти від дебіторів	2480
8	Нарахована заробітна плата працівникам, зайнятим в ремонтній майстерні	2100

Продовження таблиці 5.2

1	2	3
9	Нараховано органам соціального страхування та соціального забезпечення внести 37,5% від суми нарахованої заробітної плати (див. операцію 8- суму визначити)	?
10	Перераховано підрядчикам виконані роботи	1100
11	Нарахована заробітна плата основного виробництва	1120
12	Зараховано органам соціального страхування та соціального забезпечення внески - 37,5%* від суми нарахованої заробітної плати (див. операцію 11-суму визначити)	?
13	Списується непридатний до використання автомобіль	2350
14	Списується нарахований за, період експлуатації автомобіль	1400
15	Оприбутковано товари	1349
16	Списується сировина для виробництва основної продукції	2850
17	Куплені та здані на склад для потреб МШП	95
18	Відображення списання автомобіля на фінансові результати	2350
19	Відображено величину збитків від списання автомобіля	2350

* ставка може змінюватися згідно діючого законодавства

Таблиця 6.2 - Вихідні дані

Найменування товарно- матеріальних цінностей	Одиниці виміру	Ціна, грн.	Кількість за варіантами																			
			дані інвентаризаційного опису										дані бухгалтерського обліку									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Шпилька	шт.	0,25	58	55	70	67	53	71	45	39	66	49	57	55	70	67	50	70	49	40	66	50
2. Штир підйомний	шт.	0,85	53	51	60	50	46	73	59	41	46	53	50	51	65	50	46	72	50	41	49	53
3. Заклепка	кг.	0,45	1,56	1,49	2,2	4	2,9	3,8	4,9	6	3,9	2,4	1,56	1,4	2,2	4,3	2,9	4	4	5	3,9	2,4
4. Болт	шт.	0,108	50	65	69	70	75	78	63	71	72	70	52	65	69	70	75	78	63	70	72	70
5. Гайка	шт.	0,08	60	69	71	61	60	75	62	80	59	58	57	70	71	61	60	75	60	70	59	58
6. Втулка	шт.	0,054	30	45	43	40	43	49	50	38	49	43	30	30	40	40	43	40	50	40	49	43
7. Пружина	шт.	0,105	42	41	44	42	49	47	36	52	31	36	35	39	43	40	49	47	36	50	31	36
8. Паливний фільтр	шт.	0,72	15	10	29	25	29	36	27	31	20	29	15	10	20	25	29	36	27	31	25	30
9. Шайба	шт.	0,05	40	60	67	64	69	68	70	79	54	56	50	60	67	62	69	60	75	79	50	60
10. Цвяхи	кг.	1,5	15	25	20	21	20	19	18	26	29	23	15	25	20	21	20	19	19	20	27	20
11. Фреза	шт.	0,45	100	120	118	90	90	76	78	83	101	105	100	120	120	90	80	77	70	89	101	105
12. Лист стальний	м ²	10- 20	10	16	19	20	12	14	19	29	5	20	10	18	19	19	12	14	19	25	5	20
13. Лист мідний	м ²	30- 40	15	14	10	5	15	18	17	16	26	18	15	14	10	5	15	17	10	16	25	17
14. Мастило технічне	шт.	0,95	2	5	7	5	2	3	1	4	3,5	9	2	5	7	5	2	3	0,9	4	3	9
15. Кислота сірчана	шт.	1,2	5	7	7	3	2,9	4,5	5	5,7	1,6	9	4,5	7	7	3	2,9	4	5	5,7	1,6	9
16. Фарба масляна	шт.	0,85	20	40	36	29	44	50	45	20	10	50	15	40	36	29	44	50	40	20	5	45

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

До основних засобів належать матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більший за один рік (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Рахунок 10 «Основні засоби» призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також об'єктів інвестиційної нерухомості.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби визначені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

За дебетом рахунка 10 «Основні засоби» відображається надходження (придбаних, створених, безоплатно отриманих) основних засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю, сума витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання об'єкта; сума дооцінки вартості об'єкта основних засобів, за кредитом - вибуття основних засобів внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів, сума уцінки основних засобів. За дебетом рахунка 10 «Основні засоби» також відображається сума створеного забезпечення, зокрема на передбачену законодавством рекультивацію порушених земель.

Завдання 1

1. Вибрати і відкрити синтетичний рахунок і субрахунок обліку.
2. Визначити кореспонденцію рахунків по всім господарським операціям.
3. Зробити записи господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, визначити обороти по рахункам і вивести сальдо на кінець звітнього періоду.
4. Скласти оборотну відомість.
5. Заповнити баланс за звітний період.

Таблиця 7.1 – Наявність майна на початок звітнього періоду

№ п/п	№ рах.	Назва рахунку	Сума, тис. грн	Код рядка балансу
1	2	3	4	5
1		Основні засоби	200651	
2		Знос основних засобів	1500	
3		Довгострокові фінансові інвестиції	117	
4		Виробничі запаси	6895	
5		Каса	114	
6		Розрахунки в банках	6910	
7		Інші кошти	1774	
8		Короткострокові векселі одержані	3206	
9		Розрахунки з покупцями	324	
10		Розрахунки з різними дебіторами	315	
11		Статутний капітал	204088	
12		Нерозподілені прибутки	300	
13		Цільове фінансування та цілі надходження	99	
14		Довгострокові векселі видані	4038	
15		Короткострокові позики	251	
16		Короткострокові векселі видані	3986	
17		Розрахунки з постачальниками	204	
18		Розрахунки за податками та платежем	552	
19		Розрахунки з ОП	1465	
20		Розрахунки за іншими операціями	3823	

Таблиця 7.2 – Господарські операції за звітний період

№ п/ п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, тис. грн
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	АТП одержало основні засоби (РС), як внесок до статутного фонду.			115
2	Відображено внесок до статутного фонду.			115
3	Відображено вартість безплатно отриманих основних засобів.			97
4	Зараховано до складу основних засобів.			97
5	Придбання основних засобів:			120
	а) Відображена вартість основних засобів за договором постачання; б) зараховано РС до складу основних засобів.			120
6	АТП одержало основних засобів в обмін на готову продукцію.			74
7	Реалізація РС:			
	а) відображений дохід від реалізації РС;			250
	б) списано знос реалізації РС;			105
	в) відображена залишкова вартість реалізованого РС;			145
	г) списано витрати, пов'язані з реалізацією РС;			4
	д) відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ;			40
	е) відображено фінансовий результат від реалізації РС.			
8	Ліквідація РС:			
	а) списано знос ліквідованого РС;			45
	б) відображено залишкову вартість ліквідованого РС;			30
	в) відображено дохід від ліквідації РС.			7
9	Відображення фінансових результатів за звітний період			

Таблиця 7.3 – Оборотна відомість

№ п/п	№ рах- ку	Назва рахунку	Сальдо поч.		Оборот		Сальдо кінц.	
			Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
1								
2								
3								
...								
п								
		Разом						

Контрольні запитання:

1. Дати визначення основних засобів.
2. На якому рахунку обліковуються операції з основними засобами?
3. Які субрахунки має рахунок 10.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ

Грошові кошти – це готівка, кошти на рахунках в банках та депозити до використання.

До грошових коштів належать:

- касова готівка;
- кошти на рахунку в банку;
- інші кошти, які відповідають визначенню грошових коштів.

До складу грошових коштів не включаються кошти, які обмежені у використанні протягом поточного періоду. Такі грошові кошти відображаються у складі інших необоротних активів. А решта грошових коштів відображаються в Балансі у складі оборотних активів у статті: “ Грошові кошти та їх еквіваленти ”.

Рахунок 30 «Каса» призначений для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в касі підприємства.

За дебетом рахунка 30 «Каса» відображається надходження грошових коштів у касу підприємства, за кредитом - виплата грошових коштів із каси підприємства.

На підприємствах, де працюють операційні каси (продаж квитків, оплата послуг зв'язку, обмін валюти тощо) відкриваються субрахунки «Операційна каса в національній валюті» та «Операційна каса в іноземній валюті».

Рахунок 31 «Рахунки в банках» призначено для обліку наявності та руху грошових коштів, що знаходяться на рахунках в банку, які можуть бути використані для поточних операцій.

За дебетом рахунка 31 «Рахунки в банках» відображається надходження грошових коштів, за кредитом - їх використання.

Субрахунки 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» та 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті» призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в іноземній валюті.

На рахунку 33 «Інші кошти» ведеться узагальнення інформації про наявність та рух грошових документів (у національній та іноземній валюті), які знаходяться в касі підприємства (поштових марок, марок гербового збору, сплачених проїзних документів,

сплачених путівок до санаторіїв, пансіонатів, будинків відпочинку тощо), та про кошти в дорозі, тобто грошові суми, внесені в каси банків, ощадні каси або поштові відділення для подальшого їх зарахування на розрахункові або інші рахунки підприємства.

За дебетом рахунка 33 «Інші кошти» відображається надходження грошових документів у касу підприємства та коштів в дорозі, за кредитом - вибуття грошових документів та списання коштів у дорозі після їх зарахування на відповідні рахунки.

Аналітичний облік грошових документів ведеться за їх видами.

Завдання 1

1. Вибрати і відкрити синтетичні рахунки і субрахунки обліку.
2. Визначити кореспонденцію рахунків по всім господарським операціям
3. Зробити записи господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, визначити обороти по рахункам і вивести сальдо на кінець звітного періоду.
4. Скласти оборотна-сальдову відомість.
5. Заповнити баланс за звітний період.

Таблиця 8.1 – Зміст господарських операцій що здійснилися на АТП протягом звітного періоду

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція		Сума, тис. грн
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Одержано готівку від покупця в оплату раніше відвантаженої продукції			33
2	Одержано готівку в погашення одержаних раніше векселів			72
3	Оприбуткована короткострокова позика банку			43
4	Повернуто зарплату, надлишково видану працівникам			15
5	Надійшла в касу виручка від продажу товарів			122
6	Одержано надзвичайні доходи готівкою			196
7	Придбано акції інших підприємств за готівку			26

Продовження таблиці 8.1

1	2	3	4	5
8	Зараховано на поточний рахунок виручку, що була у інкасатора			10
9	Видано готівкою підзвітній особі			33
10	Використано фонд цільового фінансування			75
11	Погашено заборгованість по раніше виданому короткостроковому векселю			29
12	Погашено короткострокову позику банку			45
13	Погашено готівкою заборгованість перед постачальниками та підрядчиками			50
14	Погашено готівкою раніше виданий короткостроковий вексель			33
15	Виплачена зарплату працівникам підприємства			126
16	Видано працівникам проїзні квитки в рахунок ЗП			426
17	Зараховано дохід від реалізації основних засобів			10450
18	Придбано акції та облигації інших підприємств			95
19	Повернуто передоплату покупцям			75
20	Погашено заборгованість по раніше виданим короткостроковим векселям			29
21	Проведено розрахунки з постачальниками			19
22	Погашено заборгованість перед бюджетом			22
23	Перераховано суми ЗП за особисті рахунки працівників			72
24	Розрахувались з іншими кредиторами за раніше надані послуги			38
25	Одержаний дохід за відстрочку платежу по векселю			19
26	Відображено дисконтні операції по векселю одержаному			20
27	Перераховано до поточного рахунку виручку від реалізації			28
28	Відображення фінансових результатів			

Контрольні запитання:

1. Що відноситься до грошових коштів?
2. Що відображається по дебету рахунків 30, 31?
3. Яким чином ведеться облік грошових коштів?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Виробничі запаси — включають лише предмети праці

Вони поділяються на:

- сировина і матеріали — це предмети праці, з яких виготовляють активи;
- сировина — це продукція с/господарства, видбувної промисловості;
- матеріали — продукція переробної промисловості (борошно, цукор);
- основні і допоміжні матеріали (паливо, тара, з/ч);
- незавершене виробництво;
- напівфабрикати;
- малоцінні і швидкозношувані предмети — які є засобами праці.

Згідно з діючими нормативними документами виробничі запаси зараховуються на баланс за первісною вартістю П(с)БО 9 “Запаси”.

Рахунок 20 «Виробничі запаси» призначено для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів (у тому числі сировина й матеріали, які є в дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари й тарних матеріалів, відходів основного виробництва.

За дебетом рахунка 20 «Виробничі запаси» відображаються надходження запасів на підприємство, їх дооцінка, за кредитом - витрачання на виробництво (експлуатацію, будівництво), переробку, відпуск (передачу) на сторону, уцінка тощо.

Завдання 1

1. Вибрати і відкрити синтетичний рахунок і субрахунок обліку.
2. Визначити кореспонденцію рахунків по всім господарським операціям

3. Зробити записи господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, визначити обороти по рахункам і вивести сальдо на кінець звітнього періоду.

4. Скласти оборотна-сальдову відомість.

5. Заповнити баланс за звітний період.

Таблиця 9.1- Зміст господарських операцій, що здійснилися на АТП протягом звітнього періоду

№	Зміст господарських операцій	Кореспонденція		Сума, тис.гр н
		Дт	Кт	
1	Оприбутковано виробничі запаси, що надійшли від постачальника			168
2	Оплачена витрати на транспортування В.З.			94
3	Оприбутковано В.З., придбаних підзвітною особою за грошові кошти			82
4	Оприбутковано безоплатно одержані В.З.			61
5	Виявлено лишки В.З. в результаті інвентаризації			20
6	Відпущено зі складу В.З. на виробничі цілі			46
7	Списано В.З. для загально виробничих цілей			21
8	Відображено суму недостачі В.З. у складі витрат звітнього періоду			10
9	Безоплатно передані В.З. іншому підприємству			50
10	Відображено в обліку списання В.З. внаслідок аварії			15
11	Здійснено оплату за отримані МШП			29
12	Одержано МШП			39
13	Отримані МШП в обмін на неподібні активи			61
14	Відображено дохід від реалізації МШП			14
15	Передано МШП до статутного капіталу іншого підприємства			20
16	Відображення фінансових результатів			

Контрольні запитання:

1. Що відноситься до виробничих запасів?

2. На якому рахунку обліковуються виробничі запаси?

3. За якою вартістю зараховуються виробничі запаси в баланс?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10

ОБЛІК ВИРОБНИЦТВА ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА БРАКУ

До готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам.

За дебетом рахунка 26 «Готова продукція» відображається надходження готової продукції власного виробництва за фактичною виробничою собівартістю або за нормативною вартістю.

Собівартість реалізованої готової продукції визначається за методами оцінки вибуття запасів.

Аналітичний облік готової продукції ведеться за видами готової продукції.

Рахунок 24 призначено для обліку та узагальнення інформації про втрати від браку у виробництві. Браком у виробництві вважається продукція, напівфабрикати, деталі, вузли й роботи, які не відповідають за своєю якістю встановленим стандартам або технічним умовам і не можуть бути використані за своїм прямим призначенням або можуть бути використані тільки після додаткових витрат на виправлення. Брак продукції поділяється на зовнішній, тобто виявлений споживачем і пред'явлений для відшкодування збитків, та внутрішній, який виявлений в процесі виробництва. У залежності від характеру відхилень від нормативів він може бути остаточним або виправним.

За дебетом рахунка 24 «Брак у виробництві» відображаються витрати через виявлений зовнішній та внутрішній брак (вартість невикористаного, остаточного браку та витрати на виправлення браку), витрати на гарантійний ремонт в обсязі, що перевищує норму, витрати на утримання гарантійних майстерень; за кредитом - суми, що відносяться на зменшення витрат на брак, та сума, що списується на витрати на виробництво як втрати від браку, суми зменшення витрат від браку продукції: вартість відходів від бракованої продукції або реалізації її за зменшеною ціною; вартість утримання з винуватців браку; суми відшкодувань, одержаних від

постачальників недоброякісних матеріалів та напівфабрикатів, які спричинили брак продукції.

Аналітичний облік за рахунком 24 «Брак у виробництві» ведеться за видами виробництва.

Завдання 1

1. Вибрати і відкрити синтетичний рахунок і субрахунок обліку.

2. Визначити кореспонденцію рахунків по всім господарським операціям

3. Зробити записи господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, визначити обороти по рахункам і вивести сальдо на кінець звітного періоду.

4. Скласти оборотну відомість.

5. Заповнити баланс за звітний період.

Таблиця 10.1 — Надходження та вибуття товарів, витрат виробництва, готової продукції в АТП за звітний період

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Відображено суму товарів, придбаних у постачальника, без ПДВ			120
2	Оприбутковані товари, придбані підзвітною особою за грошові кошти, без ПДВ			64
3	Відображено суму ПДВ, включену до вартості товару, без передоплати			13
4	Відображено операцію по обміну товару на подібні активи (балансова вартість якого перевищує його справедливую вартість)			24
5	Списана балансова вартість активів, що обмінюються			10
6	Відображено у складі доходу виручку від реалізації товарів за продажними цінами			60
7	Відпущено зі складу з/ч на потреби виробництва			66

Продовження таблиці 10.1

1	2	3	4	5
8	Оплачена з підзвітних сум витрати виробництва			25
9	Переведені відрахування до резерву на оплату відпусток виробничим робітникам			9
10	Нараховано ЗП виробничим робітникам та проведено відрахування на соціальне страхування від ЗП			64 2,3
11	Відображено вартість послуг, наданих на сторону			95
12	Відображено виявлену при інвентаризації недостачу матеріальних цінностей			31
13	Оприбуткована на склад готова продукція			59
14	Виявлені лишки готової продукції під час інвентаризації			15
15	Витрачено матеріали на виправлення браку			14
16	Оплачена готівкою витрати, пов'язані з виправленням браку			20
17	Відображення фінансових результатів			

Контрольні запитання:

1. На якому рахунку ведеться облік готової продукції?
2. Що відображається по дебету рахунку 24?
3. Як визначається собівартість реалізованої готової продукції?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11

ОБЛІК ВИТРАТ НА АТП ПРИ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ

Завдання 1

1. Вибрати і відкрити синтетичні рахунки і субрахунки обліку.
2. Визначити кореспонденцію рахунків по всім господарським операціям
3. Зробити записи господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, визначити обороти по рахункам і вивести сальдо на кінець звітнього періоду.
4. Скласти оборотну відомість.
5. Заповнити баланс за звітний період.

Таблиця 11.1 — Зміст господарських операцій, що відбулися в АТП за звітний період

№	Зміст господарських операцій	Кореспонденція		Сума, тис.грн
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Оприбутковано придбані у постачальника ПММ (без ПДВ)			200
2	Відображено податковий кредит щодо ПДВ			40
3	Оплачена рахунок постачальника ПММ			240
4	Оприбутковано придбані ПММ за бартерним контрактом			95
5	Відображено вартість заправлення автомобіля на сторонній АЗС за готівку			30
6	Відображено податковий кредит щодо ПДВ			6
7	Відображено суму перевитраченого пального за балансовою вартістю			25
8	Відображено відшкодування збитків за рахунок винної особи			21
9	Віднесено вартість перевитраченого пального на фінансові результати			4
10	Списано на витрати вартість робіт з ремонту автомобіля			80
11	Перераховано передоплату ремонтній організації			80

Продовження таблиці 11.1

1	2	3	4	5
12	Відображено суму податкового кредиту щодо ПДВ			16
13	Списано суму податкового кредиту щодо ПДВ			16
14	Оприбутковано запасні частини			98
15	Передано запасні частини для ремонту обладнання			23
16	Нарахована ЗП працівників ремонтних робіт			35
17	Відображення фінансових результатів			

Контрольні запитання:

1. Які витрати відображаються на рахунку 94?
2. Що відображається по дебету рахунку 91?
3. Яким чином ведеться облік витрат?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12

ОБЛІК ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

На рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» ведеться узагальнення інформації про розрахунки за виплатами працівникам, які належать як до облікового, так і до необлікового складу підприємства, - з оплати праці (за всіма видами заробітної плати, премій, допомог тощо), за не одержані в установлений строк з каси підприємства суми з виплат працівникам, за іншими поточними виплатами.

Рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» має такі субрахунки:

661 «Розрахунки за заробітною платою»;

662 «Розрахунки з депонентами»;

663 «Розрахунки за іншими виплатами».

За кредитом рахунка 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» відображаються нарахована працівникам підприємства основна та додаткова заробітна плата, премії, допомога по тимчасовій непрацездатності, інші належні до нарахування працівникам виплати, за дебетом - виплата основної та додаткової заробітної плати, премій, допомоги по тимчасовій непрацездатності тощо; вартість одержаних матеріалів, продукції та товарів у рахунок заробітної плати (погашення заборгованості перед працівниками за іншими виплатами); утримання податку з доходів фізичних осіб, єдиного соціального внеску, платежів за виконавчими документами та інші утримання з виплат працівникам.

Заборгованість підприємства з виплат працівникам у разі одержання підприємством готівки для виплати через касу підприємства та неотримання її працівниками в установлений строк відображається за дебетом субрахунків 661 «Розрахунки за заробітною платою» і 663 «Розрахунки за іншими виплатами» та кредитом субрахунку 662 «Розрахунки з депонентами».

На субрахунку 663 «Розрахунки за іншими виплатами» ведеться облік розрахунків за виплатами, що не належать до фонду оплати праці, зокрема допомога по частковому безробіттю, допомога по тимчасовій непрацездатності.

Аналітичний облік розрахунків ведеться за кожним працівником, видами виплат та утримань.

Завдання 1

1. Вибрати і відкрити синтетичні рахунки і субрахунки обліку.
2. Визначити кореспонденцію рахунків по всім господарським операціям
3. Зробити записи господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, визначити обороти по рахункам і вивести сальдо на кінець звітної періоду.
4. Скласти оборотна-сальдову відомість.
5. Заповнити баланс за звітний період.

Таблиця 12.1 — Зміст господарських операцій, що відбулися в АТП за звітний період

№	Зміст господарських операцій	Кореспонденція		Сума, тис. грн.
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва			125
2	Нарахована заробітна плата працівникам, зайнятим збутом і реалізацією продукції			96
3	Нараховано допомогу по тимчасовій непрацездатності			15
4	Депонована заробітна плата			36
5	Отримані гроші в касу для видачі депонованої заробітної плати			36
6	Виплачена з каси депонована заробітна плата			36
7	Виплачена з каси заробітна плата та суми за лікарняними листами			15
8	Утримано із заробітної плати прибутковий податок			3
9	Виплачена зарплату працівникам			100
10	Отримано в касу з поточного рахунку на виплату заробітної плати			100

Продовження таблиці 12.1

11	Нараховано заробітну плату робітникам за виробництво продукції			96
12	Повернена до банку депоновану заробітну плату			23
13	Утримано із заробітної плати перевитрачені підзвітні суми			7
14	Відображення фінансових результатів			

Контрольні запитання:

1. На якому рахунку відображаються розрахунки з заробітної плати?
2. Які субрахунки має рахунок 66?
3. Яким чином ведеться аналітичний облік розрахунків з заробітної плати?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 13

ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Власний капітал — це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Власний капітал є основою для початку і Закінчення господарської діяльності, та одним із найістотніших показників, оскільки виконує функції:

- довгострокового фінансування,
- відповідальності і захисту прав кредиторів,
- кредитоспроможності,
- самостійності,
- розподілу доходів і активів.

Власний капітал утворюється двома шляхами:

- 1) внесенням власниками підприємства;
- 2) накопичуванням суми доходу, що залишається на підприємстві.

Для узагальнення інформації про стан і рух коштів різновидносте власного капіталу - статутного, пайового, додаткового, резервного, вилученого, неоплаченого, а також нерозподілених прибутків (непокритих збитків), цільових надходжень, забезпечень майбутніх витрат і платежів, страхових резервів призначені рахунки 4 класу Плану рахунків.

За кредитом рахунка 40 «Статутний капітал» відображається збільшення статутного капіталу, за дебетом - його зменшення (вилучення). Сальдо на цьому рахунку повинно відповідати розміру статутного капіталу, який зафіксовано в установчих документах підприємства.

Аналітичний облік статутного капіталу ведеться за видами капіталу за кожним засновником, учасником, акціонером тощо.

Рахунок 42 «Додатковий капітал» призначено для узагальнення інформації про суми, на які вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість, а також про суми дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів та вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших осіб, та інші види додаткового капіталу.

На рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» ведеться облік нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку.

За кредитом рахунка відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, за дебетом - збитки та використання прибутку.

Завдання 1

1. Вибрати і відкрити синтетичні рахунки і субрахунки обліку.
2. Визначити кореспонденцію рахунків по всім господарським операціям
3. Зробити записи господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, визначити обороти по рахункам і вивести сальдо на кінець звітного періоду.
4. Скласти оборотну відомість.
5. Заповнити баланс за звітний період.

Таблиця 13.1 — Зміст господарських операцій, що відбулися в АТП за звітний період

№	Зміст господарських операцій	Кореспонденція		Сума, тис.грн
		Дт	Кт	
1	Зареєстровано статутний капітал і здійснений внесок акцій			70000
2	Учасниками оплачена акції			9000
3	а) грошовими коштами			
3	б) основними засобами			40000
4	в) нематеріальними активами			2000
5	г) матеріальними активами			14000
6	д) цінними паперами			5000
7	Різницю між емісійною і номінальною вартістю оплачених акцій віднесено на додатковий капітал			4000
8	Викуплено акції у акціонерів			6000
9	Здійснено перепродаж акцій, що викуплені:			6000
9	а) на суму номінальної вартості			
10	б) на суму курсової надбавки			1000
11	Відображення фінансових результатів			

Контрольні запитання:

1. На якому рахунку ведеться облік статутного капіталу?
2. Які функції виконує власний капітал?
3. Які субрахунки має рахунок 44?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" №996 від 16.07.1999 р. (з усіма змінами і доповненнями). // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1999, N 40, ст.365.
2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. - Харків: Фактор, 2007. - 208 с.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталів, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. // Офіційний вісник України від 14.01.2000, №52, стор. 67.
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталів, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. // Офіційний вісник України від 14.01.2000, №52, стор. 67..
5. Регістри бухгалтерського обліку. Методичні рекомендації по використанню реєстрів бухгалтерського обліку // Бухгалтерський облік та аудит. - 2001. - №1.С.3 - 8.
6. Бутинець Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. - Житомир: П.П. "Рута", 2000. - 663 с.
7. Васюта-Беркут О. Теорія бухгалтерського обліку. - К.: МАУП, 2001. - 176 с.
8. Грабова Н. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках. - К.: - АСК, 2000. 416 с.
9. Крупка Я. Бухгалтерський облік за національними стандартами. - К.: Економічна думка, 2000. - 235 с.
10. Партин Г. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики: Навч. посібник. - К.: Знання, 2000. - 245 с.
11. Пархоменко В. Бухгалтерський облік в Україні. - Луганськ: Промдрук, 2000. - 336 с.
12. Павлюк І. Бухгалтерський облік основних господарських операцій на підприємствах і в організаціях України з 2000 р. - К.: Знання, 2000. - 310 с.
13. Пушкар М. Національні стандарти бухгалтерського обліку України. - Тернопіль: Лілея, 2000. - 106 с.
14. Сопко В. Бухгалтерський облік: Підручник. - КНЕУ, 2000. - 580 с.

15. Сопко В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. - К.: Київський національний економічний університет, 2000. - 260 с.

16. Бухгалтерський облік: навчальний посібник з виконання практичних завдань / За ред. І.І. Сахарцевої. – К.: Кондор, 2005. – 556 с.

17. Онищенко Т., Мякота В. Альбом бухгалтерських проведень. – 8-ме видання, перероблене і доповнене. – Х.: Фактор, 2004. – 304 с.

18. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / За ред.. М.В. Кужельного. – 6-те вид. – К.: А.С.К., 2005. – 266 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до практичних занять
з дисципліни "Бухгалтерський облік"
для студентів спеціальностей 6.030504, 6.030503

Укладачі:

В.В. Маліков
О.В. Кульпіна

Відповідальний за випуск:

В.В.Маліков

Редактор

План 2018, поз _____
Підписано до друку _____ Формат 60x80 1/16
Ум. друк. арк. . Обл.-вид. арк.
Замов. № _____ Тираж _____ прим. Ціна договірна.

Видавництво ХНАДУ, 61002, Харків - МСП, вул. Ярослава Мудрого, 25

Свідоцтво державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції, серія ДК № 407 від 9.04.2001 р.